

Warszawa, dnia 9 kwietnia 2013 r.

Poz. 438

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia 12 marca 2013 r.

w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych” na 2013 r.

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych”, który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2013 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 60, poz. 372 i Nr 78, poz. 513.

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów
z dnia 12 marca 2013 r. (poz. 438)

„KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLA* W STADACH INDYKÓW RZEŹNYCH” NA 2013 R.

1. Zasady ogólne

1.1. Cel „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych”

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, państwa członkowskie Unii Europejskiej ustanawiają krajowe programy zwalczania w odniesieniu do każdej choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego wymienionych w załączniku I do tego rozporządzenia. Celem programu jest osiągnięcie celu wspólnotowego, który w odniesieniu do stad indyków rzeźnych został określony w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1190/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie unijnego celu ograniczenia występowania *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium w stadach indyków zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 340 z 13.12.2012, str. 29), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1190/2012”.

Zgodnie z art. 4 ust. 5 rozporządzenia nr 2160/2003 cel wspólnotowy określony w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 584/2008 z dnia 20 czerwca 2008 r. wykonującym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania *Salmonelli enteritidis* i *Salmonelli typhimurium* u indyków (Dz. Urz. UE L 162 z 21.06.2008, str. 3) został ustanowiony na okres trzech lat do końca 2012 r. Począwszy od 2013 r., program będzie kontynuowany w państwach członkowskich dla osiągnięcia celu wspólnotowego, który w odniesieniu do stad indyków rzeźnych został określony w rozporządzeniu nr 1190/2012.

W Rzeczypospolitej Polskiej cel wspólnotowy zostanie osiągnięty w odniesieniu do stad indyków rzeźnych, gdy docelowo roczny odsetek stad z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych w odniesieniu do *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium zostanie zredukowany do 1% lub poniżej tej wartości. W odniesieniu do jednofazowej *Salmonella* Typhimurium celem wspólnotowym objęte są serotypy o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-.

Od 2010 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest realizowany „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych”. W 2010 r. serotypy pałeczek *Salmonella* objętych programem stwierdzono w 24 stadach indyków rzeźnych spośród 3434 zbadanych stad. Odsetek zakażeń w stadach indyków rzeźnych w 2010 r. wyniósł 0,7%. W drugim roku realizacji krajowego programu stwierdzono serotypy pałeczek *Salmonella* objętych tym programem w 21 stadach indyków rzeźnych z 4648 stad zbadanych. Odsetek stad zakażonych w 2011 r. wyniósł 0,45%.

Zgodnie z ust. 4.1 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012 na potrzeby sprawozdawczości, przyjmuje się, że stado zakażone jest to stado indyków rzeźnych, w którym w wyniku pobrania próbek w ramach programu wykryto w jednej lub większej liczbie próbek *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium (inne niż szczepy szczepionkowe, ale z uwzględnieniem jednofazowych szczepów o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-) lub został wykryty efekt hamujący wzrost bakterii.

Zgodnie z częścią E ust. 1 załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 świeże mięso drobiowe pozyskane z drobiu wymienionego w załączniku I do tego rozporządzenia (kury, indyki) nie może być wprowadzone do obrotu w celu spożycia przez ludzi, jeżeli nie zostanie spełnione kryterium bezpieczeństwa żywności określone w pkt 1.28 rozdziału 1 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003 „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych” na 2013 r., zwany dalej „programem”, nie ma zastosowania przy produkcji mięsa pochodzącego z indyków rzeźnych przeznaczonego do sprzedaży bezpośredniej lub na własny użytek.

W celu uzyskania współfinansowania wspólnotowego program został opracowany zgodnie z wymaganiami określonymi w decyzji Rady nr 2009/470/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii (Dz. Urz. UE L 155 z 18.06.2009, str. 30).

Częstotliwość i sposób pobierania próbek w stadach indyków rzeźnych odbywają się zgodnie z ust. 1 i 2 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012, co jest zgodne z minimalnymi wymaganiami określonymi w części B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

Wykrycie serotypów *Salmonella* objętych programem lub stwierdzenie efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyjskiego powinno być bezzwłocznie zgłaszane właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii przez laboratorium przeprowadzające badanie laboratoryjne próbek.

Dodatkowo w trakcie realizacji programu we wszystkich stadach indyków rzeźnych w 10% gospodarstw utrzymujących przynajmniej 500 indyków rzeźnych jest przeprowadzane pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii.

1.2. Występowanie serotypów *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Głównym, pierwotnym rezerwuarem odzwierzęcych pałeczek *Salmonella* w Rzeczypospolitej Polskiej jest drób. Do zakażeń u ludzi zgodnie z danymi zawartymi w raporcie Europejskiego Urzędu do Spraw Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) na temat tendencji i źródeł chorób odzwierzęcych, odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz ognisk przenoszonych przez żywność z 2010 r. dochodzi najczęściej przez spożywanie skażonych produktów pochodzenia zwierzęcego, tj. jaj i produktów jajecznych oraz mięsa i przetworów mięsnych, głównie drobiowych.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Rzeczypospolitej Polskiej są zbierane przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, a następnie publikowane na stronie internetowej tego instytutu w postaci dwutygodniowych meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach. Dane dotyczące liczby zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* w latach 2005–2011 zestawiono w tabeli 1.

Rok	Liczba zarejestrowanych zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki <i>Salmonella</i>
2011	8 652
2010	9 549
2009	8 855
2008	9 478
2007	11 568
2006	13 210
2005	15 815

Tabela 1. Dane dotyczące liczby zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* w latach 2005–2011 (źródło: Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny)

Według raportu Europejskiego Urzędu do Spraw Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zakażenie *Salmonella* stad indyków rzeźnych i indyków hodowlanych w latach 2004–2008 przedstawiało się w sposób zaprezentowany w tabeli 2.

Rok	Liczba zbadanych stad ^{*)}	% stad zakażonych <i>Salmonella</i> spp.	% stad zakażonych <i>Salmonella</i> Enteritidis	% stad zakażonych <i>Salmonella</i> Typhimurium
2004	4424	8,6	0,5	0,9
2005	4952	8,1	0,5	1,2
2006	2260	6,3	0,8	1,2
2007	7150	6,6	0,4	1,4
2008	3279	7,9	0,4	2,2

^{*)} Wszystkie grupy wiekowe.

Tabela 2. Dane dotyczące procentowej liczby stad zakażonych indyków hodowlanych i rzeźnych w latach 2004–2008 (źródło: EFSA)

Od 2010 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest realizowany „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych”. Wyniki realizacji tego programu przedstawia tabela 3.

Rok	Liczba stad zbadanych w ramach programu	Liczba stad zakażonych serotypem <i>Salmonella</i> objętym programem	% stad zakażonych serotypem <i>Salmonella</i> objętym programem
2010	3434	24	0,7
2011	4648	21	0,45

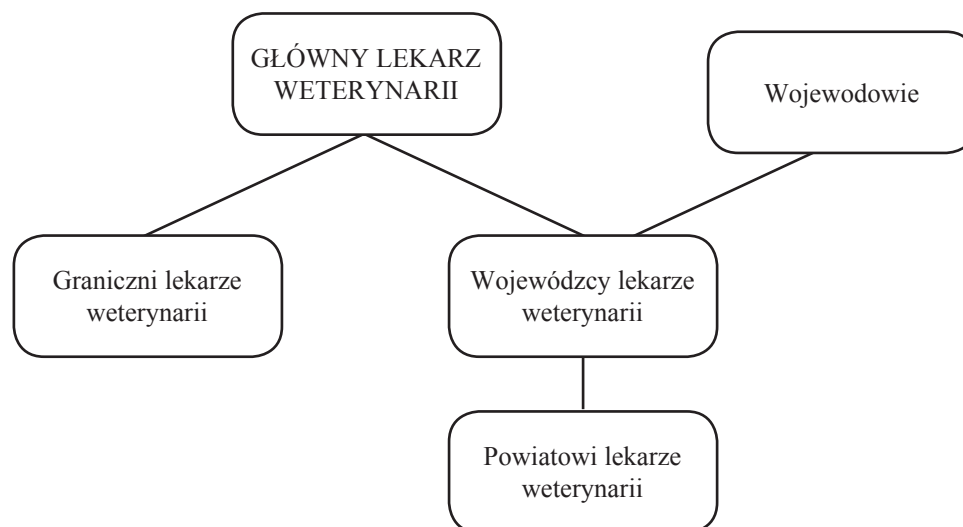
Tabela 3. Wyniki realizacji krajowego programu zwalczania *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych w latach 2010 i 2011 (źródło: IW)

1.3. Struktura i organizacja organów Inspekcji Weterynaryjnej

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej: Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzcy lekarze weterynarii, powiatowi lekarze weterynarii oraz graniczni lekarze weterynarii.

Obecnie funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii, 305 powiatowych inspektoratów weterynarii oraz 11 granicznych inspektoratów weterynarii.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm). Strukturę organów Inspekcji Weterynaryjnej przedstawia rysunek 1.

Rysunek 1. Schemat organizacyjny Inspekcji Weterynaryjnej w Rzeczypospolitej Polskiej

W ramach programu badania laboratoryjne będą wykonywane przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowe laboratorium referencyjne w zakresie badań laboratoryjnych przeprowadzanych w ramach programu określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. poz. 480).

1.4. Laboratoria, w których przeprowadza się badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu

Badania laboratoryjne próbek pobieranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub organizacyjnie próbki pobrane w ramach programu przez powiatowego lekarza weterynarii mogą być przesłane do laboratorium wyznaczonego przez Głównego Lekarza Weterynarii znajdującego

cego się w innym województwie. W takiej sytuacji powiatowy lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania tych próbek do innego województwa. Wojewódzki lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie laboratorium o zamiarze przesłania próbek.

Próbki pobrane z inicjatywy producenta żywca indyjskiego, tj. przez producenta żywca indyjskiego lub osobę przez niego wyznaczoną, mogą być również badane w laboratoriach innych niż wyżej wymienione, które zostały zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii w trybie art. 25a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej w kierunku metody badawczej opisanej w zmianie do Polskiej Normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007.

Wykaz laboratoriów zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii jest umieszczony na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowym laboratorium referencyjnym właściwym dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych), zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych, jest Laboratorium w Zakładzie Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, zwane dalej „KLR-*Salmonella*”.

Do próbek przesyłanych do badań laboratoryjnych, pobranych w ramach kontroli urzędowych, dołącza się wypełnione pismo przewodnie, którego wzór jest określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 stycznia 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji związanej ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 17, poz. 107).

Laboratoria urzędowe wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu oceniają każdorazowo efekt hamujący wzrost bakterii.

W przypadku wykrycia serotypu pałeczek *Salmonella* innego niż objęty programem określa się ten serotyp i podaje jego nazwę.

Z przeprowadzonych badań laboratoryjnych sporządza się sprawozdanie. W sprawozdaniu należy umieścić informacje o stadzie (numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa), rodzaju badanego materiału oraz o wyniku badania laboratoryjnego każdej z badanych próbek, zgodnie z jednym z następujących wzorów:

- 1) w próbce nr ... nie wykryto pałeczek z rodzaju *Salmonella*;
- 2) w próbce nr ... wykryto jeden lub kilka z serotypów *Salmonella* objętych programem (podać nazwę serotypu);
- 3) w próbce nr ... nie wykryto serotypu *Salmonella* objętego programem, natomiast stwierdzono obecność *Salmonella*..... (podać nazwę serotypu);
- 4) w próbce nr ... wykryto efekt hamujący wzrost bakterii.

Laboratoria urzędowe przeprowadzające badania laboratoryjne w ramach programu oraz producent żywca indyjskiego po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyjskiego niezwłocznie informują o tym powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe, wyznaczone przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii informują o tym powiatowego lekarza weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce pobrania próbek.

Wszystkie sprawozdania z badań laboratoryjnych próbek pobranych zarówno z inicjatywy producenta żywca indyjskiego, jak i pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii przesyłane są do powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe przeprowadzające badania laboratoryjne w ramach programu na koniec okresu sprawozdawczego, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, przygotowują sprawozdanie dotyczące badań przeprowadzonych w ramach programu.

Laboratoria urzędowe przeprowadzające badania laboratoryjne w ramach programu przechowują wszystkie izolaty *Salmonella* wyizolowane w ramach programu przez co najmniej dwa lata. Ponadto spośród przechowywanych izolatów laboratoria przesyłają do KLR-*Salmonella* jeden szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp *Salmonella* wraz z kartą informacyjną, a w przypadku gdy nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu *Salmonella* – typ serologiczny, w celu wykonania badań potwierdzających.

1.5. Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych

Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych są określone w ust. 3.2–3.4 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

Do wykrywania serotypów objętych programem jest stosowana metoda zalecana przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne w Bilthoven w Holandii. Metoda ta została opisana w załączniku D do normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007 Mikrobiologia żywności i pasz – Horyzontalna metoda wykrywania *Salmonella* spp. (załącznik D: Wykrywanie *Salmonella* w kale zwierząt i próbkach środowiskowych z etapu produkcji pierwotnej), w której do selektywnego namnażania stosuje się półpłynną pożywkę MSRV.

Serotypowaniu podlega przynajmniej jeden izolat z każdej dodatkowej próbki, zgodnie ze schematem Kaufmanna-White'a-Le Minora.

1.6. Kontrole urzędowe przeprowadzane w stadach indyków rzeźnych oraz kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla tych stad

Zgodnie z ust. 2.1 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012 pobranie próbek powinno nastąpić z inicjatywy producenta żywca indyczego we wszystkich stadach indyków rzeźnych w ciągu 3 tygodni przed przemieszczeniem indyków do rzeźni. Zgodnie z częścią B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 wyniki badań laboratoryjnych próbek muszą być znane przed przemieszczeniem indyków do rzeźni. Wyniki badania zachowują ważność przez 6 tygodni od dnia pobrania próbek, stąd też może zaistnieć konieczność ponownego pobrania próbek z tego samego stada. Procedura pobierania i przesyłania próbek została opisana w ust. 2.2 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

Pobieranie próbek przed przemieszczeniem indyków do rzeźni następuje z inicjatywy producenta żywca indyczego, który ponosi koszty ich pobrania, transportu oraz badań laboratoryjnych w laboratorium.

W przypadku stosowania szczepień w piśmie przewodnim dołączonym do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego producent żywca indyczego powinien w uwagach zamieścić informacje dotyczące rodzaju zastosowanej szczepionki w stadzie indyków rzeźnych, terminu jej podania, jak również stosowania wszelkich środków przeciwdrobnoustrojowych, które mogą wpłynąć na wynik badań laboratoryjnych.

Producent żywca indyczego jest obowiązany do prowadzenia dokumentacji związanej z pobieraniem próbek zawierającej co najmniej informacje dotyczące: stada (liczba sztuk indyków, wiek), rodzaju próbek, daty i godziny pobrania próbek, danych osoby pobierającej próbkę, daty i godziny wysłania próbek do laboratorium, nazwy i adresu laboratorium oraz wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych w ramach programu. Dokumentację przechowuje się co najmniej przez 2 lata od dnia zbycia stada.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy producenta żywca indyczego oraz kontroluje dokumentację prowadzoną przez producenta żywca indyczego. Nadzór ten obejmuje kontrolę realizacji harmonogramu oraz sposobu pobierania próbek. Kontrola sposobu pobierania próbek jest prowadzona z częstotliwością zależną od analizy ryzyka dokonanej przez powiatowego lekarza weterynarii.

Nadzór ten może odbywać się w trakcie kontroli urzędowych gospodarstw oraz w każdym przypadku, gdy powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka konieczność.

W przypadku stwierdzenia w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego obecności serotypów *Salmonella* objętych programem lub efektu hamującego wzrost bakterii powiatowy lekarz weterynarii pobiera ponownie próbki w gospodarstwie w celu potwierdzenia otrzymanego wyniku badań laboratoryjnych.

Częstotliwość pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii jest określona w ust. 2.1 lit. b (ii) oraz (iii) załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

Zgodnie z ust. 2.1 lit. b (iv) załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012 pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii może zastąpić jedno pobranie próbek przeprowadzone z inicjatywy producenta żywca indyczego.

W przypadku stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii opłaty związane z badaniem laboratoryjnym próbek ponosi producent żywca indyczego. Opłata obejmuje koszty:

- 1) badania laboratoryjnego w wysokości określonej w poz. 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 388);

- 2) dojazdu związanego z pobraniem próbek i transportu pobranych próbek do laboratorium, według stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu, ustalonych zgodnie z przepisami w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- 3) użytych wyrobów stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad indyków rzeźnych w zakresie wykrywania serotypów pałeczek *Salmonella* objętych programem przewidziane zostały w Krajowym planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i wdrożonym zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045, z późn. zm.) oraz tytułem V rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200).

1.7. Środki podejmowane w związku z wykryciem serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie indyków rzeźnych lub w produktach pochodzących od tych indyków

1.7.1. Postępowanie producenta żywca indyczego i powiatowego lekarza weterynarii w przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego w stadzie indyków rzeźnych.

1.7.1.1. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem lub wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii producent żywca indyczego jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii;
- 2) pozostawienia indyków w miejscu ich stałego przebywania i niewprowadzania tam innego drobiu;
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do budynków inwentarskich lub miejsc, w których znajdują się indyki podejrzane o zakażenie pałeczkami *Salmonella* objętymi programem lub ich zwłoki;
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa, zwłok indyków, paszy, odchodów i ściółki pochodzących od indyków oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania indyków;
- 5) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej indyków do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy w wykonywaniu tych badań i zabiegów;
- 6) udzielania powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby lub zakażenia, źródeł choroby lub źródeł zakażenia lub zapobiegania szerzeniu się choroby lub zakażenia;
- 7) udostępnienia powiatowemu lekarzowi weterynarii dokumentacji dotyczącej stada, a w szczególności dokumentacji potwierdzającej zakup piskląt, materiałów ściółkowych, paszy, sprzedaży zwierząt oraz dokumentacji związanej z ewidencją leczenia;
- 8) zwiększenia standardów zoohigienicznych.

1.7.1.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań, o których mowa w ust. 1.7.1.1, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 42 ust. 6 oraz art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne, zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) pobiera próbki do badań laboratoryjnych we wszystkich stadach drobiu w gospodarstwie bez względu na wiek drobiu w sposób określony w ust. 2.2 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012;
- 3) w celu ustalenia źródła zakażenia stada pałeczkami *Salmonella* przeprowadza badania laboratoryjne:
 - a) paszy,
 - b) wody z ujęć własnych gospodarstwa;

- 4) nakazuje w drodze decyzji administracyjnej:
 - a) odosobnienie indyków znajdujących się w gospodarstwie w poszczególnych budynkach inwentarskich lub w innych obiektach, w których indyki są utrzymywane,
 - b) zastosowanie produktów biobójczych przed wejściami do budynków inwentarskich i wyjściami z tych budynków, jak również przed wjazdami na teren i wyjazdami z terenu gospodarstwa;
- 5) zakazuje w drodze decyzji administracyjnej:
 - a) stosowania produktów biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonella* w stadzie przed pobraniem próbek przez powiatowego lekarza weterynarii,
 - b) przemieszczania indyków z gospodarstwa i do gospodarstwa oraz ze stada i do stada w obrębie gospodarstwa, chyba że indyki przed zakończeniem tuczu, na wniosek producenta żywca indyczego, zostaną przemieszczone do rzeźni; w przypadku przemieszczania indyków do rzeźni w świadectwie zdrowia należy zaznaczyć fakt ich pochodzenia ze stada, w którym uzyskano dodatni wynik badań laboratoryjnych w kierunku *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego lub wykryto w tych próbkach efekt hamujący wzrost bakterii; postępowanie w czasie uboju, badania poubojowego oraz oceny mięsa należy przeprowadzić zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 75), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 854/2004”,
 - c) wywożenia z gospodarstwa mięsa, zwłok indyków, paszy, odchodów i materiałów ściółkowych pochodzących od indyków oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania indyków bez jego zgody.

Powiatowy lekarz weterynarii po przeprowadzeniu analizy ryzyka w gospodarstwie, uwzględniającej zalecenia wskazane w ust. 2.3 programu, może odstąpić od zakazu przemieszczania indyków do gospodarstwa, określonego w ust. 1.7.1.2 pkt 5 lit. b programu. Środki, o których mowa w ust. 1.7.1.2 programu, są stosowane do czasu potwierdzenia lub wykluczenia przez powiatowego lekarza weterynarii wystąpienia w stadzie indyków rzeźnych zakażenia pałeczkami *Salmonella* objętymi programem.

1.7.1.3. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie indyków rzeźnych w kierunku serotypów pałeczek *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium (innych niż szczepy szczepionkowe) lub w przypadku wykrycia w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii efektu hamującego wzrost bakterii powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w drodze decyzji administracyjnej:

- 1) nakazuje:
 - a) unieszkodliwienie zwłok wszystkich padłych indyków zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”, oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,
 - b) zniszczenie pasz lub ich zagospodarowanie, przy zastosowaniu środków kontroli gwarantujących pełną inaktywację pałeczek *Salmonella*, w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego próbek paszy w kierunku pałeczek *Salmonella*,
 - c) zniszczenie lub zagospodarowanie materiałów ściółkowych, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonella*, zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1069/2009 oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,
 - d) dokładne oczyszczenie i odkażenie budynków inwentarskich, w których były utrzymywane indyki ze stada zakażonego, otoczenia tych budynków, pojazdów używanych do transportu indyków oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, po wykonaniu czynności, o których mowa w lit. a–c,
 - e) podjęcie przez producenta żywca indyczego działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w gospodarstwie, określonych w ust. 2.3;

- 2) zakazuje przemieszczania indyków ze stada zakażonego z gospodarstwa i do stada zakażonego w gospodarstwie oraz ze stada do stada w obrębie gospodarstwa, chyba że indyki przed zakończeniem tuczu, na wniosek producenta żywca indyczego, zostaną przemieszczone bezpośrednio do rzeźni w celu poddania ich ubojowi.

W przypadku wyniku dodatniego w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii koszty czynności, o których mowa w pkt 1 lit. d i e, są ponoszone przez producenta żywca indyczego.

1.7.2. W przypadku wykrycia w pobranych próbkach w ramach rutynowego pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii w stadzie indyków rzeźnych, zgodnie z ust. 2.2 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje podjęcie działań określonych w ust. 1.7.1.3.

1.7.3. Przy przemieszczaniu zakażonych indyków do rzeźni w świadectwie zdrowia umieszcza się informację o pochodzeniu indyków ze stada zakażonego pałeczkami *Salmonella* objętymi programem.

Wzór świadectwa zdrowia określa załącznik I do rozporządzenia nr 854/2004 w sekcji IV w rozdziale X w części A.

Badanie przedubojowe przeprowadzane jest zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia nr 854/2004 z sekcją I z rozdziałem II z częścią B oraz z sekcją IV z rozdziałem V z częścią A. Postępowanie w trakcie uboju jest określone w załączniku I do rozporządzenia nr 854/2004 sekcja II rozdział III pkt 7. Ocena mięsa oraz sposób postępowania z mięsem pozyskanym z indyków, u których w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii stwierdzono pałeczki *Salmonella*, są określone w załączniku I do rozporządzenia nr 854/2004 w sekcji II w rozdziale V. Natomiast szczególne wymogi dotyczące takiego mięsa świeżego określono w części E w pkt 1 i 3 w załączniku II do rozporządzenia nr 2160/2003.

1.7.4. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza pobranie próbek w celu stwierdzenia skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania przed ponownym umieszczeniem indyków w budynku inwentarskim. Próbkę do badań stanowią:

- 1) 4 wymazy powierzchniowe z podłoża, w szczególności z miejsc popękanych, zagłębień lub połączeń konstrukcyjnych – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą oraz
- 2) 4 wymazy powierzchniowe z kątów narożnych badanego pomieszczenia pobrane od poziomu podłogi do wysokości jednego metra – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 3) 3 wymazy powierzchniowe z urządzenia służącego do karmienia – każdy wymaz pobrany z 5 metrów taśmy lub rynienki paszowej lub z 6 wybranych losowo karmideł – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 4) 2 wymazy powierzchniowe z systemu wentylacyjnego (każdy wymaz może być pobrany z 3 wlotów lub wylotów tego systemu) – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych koszty pobrania kolejnych próbek skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania, dojazdu do gospodarstwa oraz do laboratorium, jak również badań laboratoryjnych próbek w laboratorium są ponoszone przez producenta żywca indyczego. Ponowne umieszczenie indyków w budynku inwentarskim może odbyć się tylko po uzyskaniu ujemnych wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii.

1.7.5. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia niezwłocznie właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie indyków rzeźnych w kierunku serotypu pałeczek *Salmonella* objętego programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. W odniesieniu do osób pracujących w gospodarstwie zaleca się przeprowadzenie badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*.

1.7.6. Powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku gospodarstw, w których znajdują się dwa lub większa liczba stad indyków rzeźnych, może zastosować środki, o których mowa w ust. 1.7.1.3, również w stosunku do tych stad indyków w gospodarstwie, które nie są przetrzymywane w budynkach inwentarskich:

- 1) gwarantujących całkowite odizolowanie od pomieszczeń, w których znajdują się indyki zakażone pałeczkami *Salmonella* objętymi programem;
- 2) w których czynności związane z utrzymywaniem indyków, w tym ich karmienie, odbywa się w sposób uniemożliwiający szerzenie się pałeczek *Salmonella*.

1.7.7. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje, przeprowadzania szczepień oraz przyznawania odstępstw od obowiązku szczepień są określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów na rzecz zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 02.08.2006, str. 3). Zakaz stosowania środków zwalczających drobnoustroje odnosi się do serotypów *Salmonella* objętych programem, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 2 ust. 2 tego rozporządzenia.

1.8. Akty prawne stanowiące podstawę realizacji programu

- 1) ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. Nr 165, poz. 1590, z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.);
- 6) ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127, z późn. zm.);
- 7) ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045, z późn. zm.);
- 8) ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2010 r. Nr 136, poz. 914, z późn. zm.);
- 9) ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570, z późn. zm.);
- 10) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek (Dz. U. Nr 168, poz. 1643);
- 11) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. z 2013 r. poz. 424);
- 12) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz jednostek samorządu terytorialnego przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych (Dz. U. Nr 83, poz. 575);
- 13) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 388);
- 14) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. z 2007 r. Nr 5, poz. 38);
- 15) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 maja 2007 r. w sprawie wykazu laboratoriów upoważnionych do prowadzenia badań pasz oraz pasz leczniczych w ramach urzędowej kontroli (Dz. U. Nr 98, poz. 653, z późn. zm.);
- 16) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji (Dz. U. Nr 200, poz. 1236);
- 17) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie rzeczoznawców wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii do przeprowadzenia szacowania (Dz. U. Nr 142, poz. 1161);
- 18) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 116, poz. 778);

- 19) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2010 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. Nr 173, poz. 1178);
- 20) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 września 2010 r. w sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich zakładów (Dz. U. Nr 187, poz. 1258);
- 21) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji (Dz. U. Nr 224, poz. 1347);
- 22) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2012 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną (Dz. U. poz. 128);
- 23) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. poz. 480).

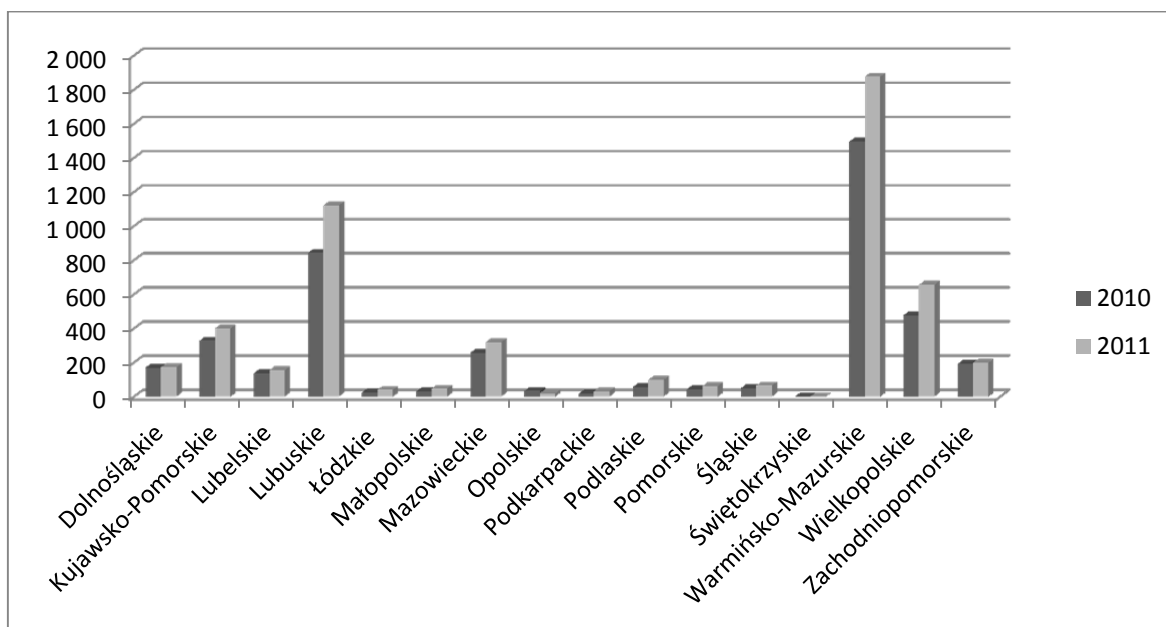
1.9. Pomoc finansowa udzielana przedsiębiorstwom spożywczym i paszowym

Odszkodowanie oraz zwrot faktycznie poniesionych wydatków związanych z wykonywaniem nakazów wynikających z decyzji powiatowego lekarza weterynarii w związku ze zwalczaniem choroby zakaźnej zwierząt jest przyznawane zgodnie z art. 49 i art. 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

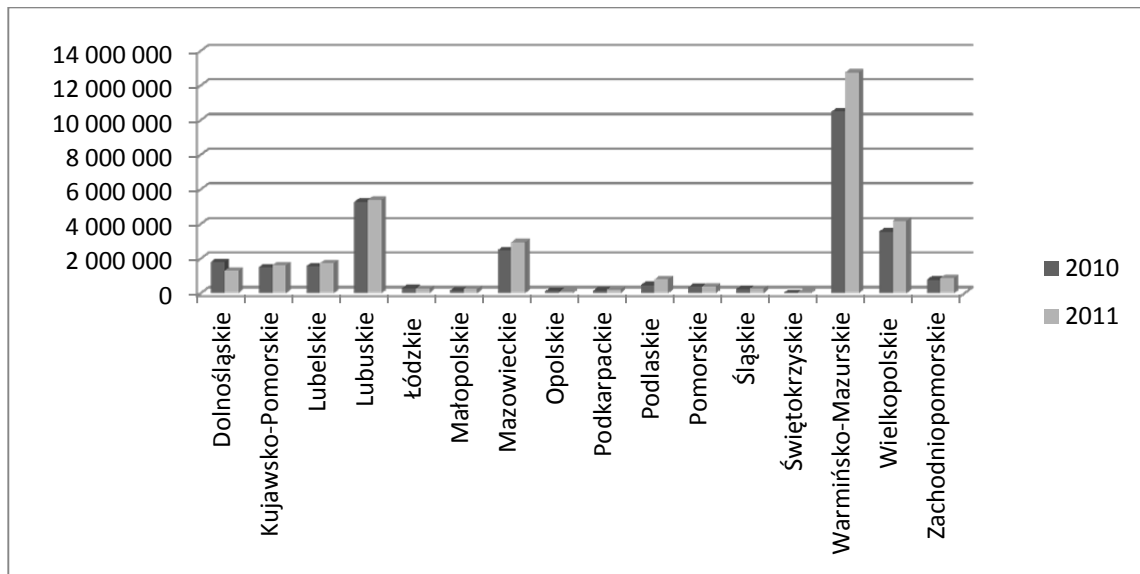
2. Wymagania dotyczące przedsiębiorstw spożywczych i paszowych objętych programem

2.1. Struktura hodowli indyków rzeźnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz produktów pozyskanych z tych indyków w latach 2010 i 2011

Według danych Inspekcji Weterynaryjnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2010 r. łączna liczba stad indyków rzeźnych wynosiła 4163, a łączna liczba indyków rzeźnych 29 317 941, natomiast w 2011 r. – 5272 stada oraz 33 167 010 sztuk indyków rzeźnych, co zostało przedstawione na rysunkach 2 i 3.

Rysunek 2. Łączna liczba stad indyków rzeźnych w poszczególnych województwach w latach 2010 i 2011 (źródło: IW)

Rysunek 3. Łączna liczba sztuk indyków rzeźnych w poszczególnych województwach w latach 2010 i 2011 (źródło: IW)

Zgodnie ze sprawozdaniem z urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, drobiu, dziczyzny, królików i zwierząt akwakultury za 2010 r. (RRW-6) urzędowemu badaniu poubojowemu poddanych zostało 25 704 270 indyków.

2.2. Struktura produkcji pasz

Strukturę produkcji pasz w Polsce przedstawiają tabele 4 i 5.

Produkt	2009	2010	2011
Pasze dla drobiu	4807	5118	5330
Pasze dla trzody	1477	1693	1700
Pasze dla bydła	652	767	780
Pasze dla pozostałych zwierząt (m.in. dla koni, owiec, kóz, ryb, zwierząt futerkowych)	319	328	340
Ogółem	7255	7906	8150

Tabela 4. Wielkość produkcji pasz przemysłowych (w tys. ton) w Polsce w latach 2009–2011 (źródło: GUS, IERiGŻ)

Rodzaj paszy	2009	2010	2011
Dla drobiu			
Mieszanki pełnoporcjowe	97,3	97,2	97,5
Mieszanki uzupełniające	1,3	1,2	1,0
Premiksy	1,4	1,6	1,5
Ogółem	100,0	100,0	100,0
Dla świń			
Mieszanki pełnoporcjowe	50,3	52,2	67,0
Mieszanki uzupełniające	42,9	41,8	29,0
Premiksy	6,8	6,0	4,0
Ogółem	100,0	100,0	100,0

Dla bydła			
Mieszanki pełnoporcjowe	71,1	69,9	72,1
Mieszanki uzupełniające	20,8	22,1	24,6
Premiksy	8,1	8,0	3,3
Ogółem	100,0	100,0	100,0

Tabela 5. Struktura produkcji pasz przemysłowych dla drobiu, świń i bydła w latach 2009–2011 (w %) (źródło: GUS, IERiGŻ)

2.3. Instrukcje dotyczące dobrych praktyk gospodarowania lub inne wytyczne obowiązujące w zakresie higieny w gospodarstwach

W odniesieniu do stad indyków rzeźnych minimalne warunki utrzymywania indyków rzeźnych zostały zawarte w rozdziale 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, natomiast szczegółowe warunki weterynaryjne w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek.

Ponadto zaleca się stosowanie następujących środków bioasekuracji:

- 1) prawidłowe ogrodzenie gospodarstwa uniemożliwiające wstęp osobom postronnym oraz dostęp zwierząt;
- 2) stosowanie zasady „cały kurnik pełen albo cały kurnik pusty”;
- 3) zapewnienie odpowiednich warunków utrzymania stad indyków rzeźnych w odniesieniu do temperatury, wilgotności, wymiany powietrza, dostępu światła;
- 4) zapewnienie prawidłowej obsady budynku inwentarskiego;
- 5) utrzymywanie w jednym budynku w danym stadzie indyków w jednakowym wieku;
- 6) zapewnienie izolacji poszczególnych budynków przez osobną obsługę, żywienie, narzędzia;
- 7) zabezpieczenie paszy przed dostępem gryzoni oraz dzikich ptaków;
- 8) zapewnienie pasz kruszonych w żywieniu;
- 9) zapewnienie mat dezynfekcyjnych przed wjazdem na teren gospodarstwa oraz przed wejściami do poszczególnych budynków;
- 10) zapewnienie oddzielnej odzieży ochronnej dla osób wykonujących czynności związane z utrzymywaniem indyków;
- 11) prowadzenie rejestrów wejść osób postronnych na teren gospodarstwa;
- 12) odkażanie kół pojazdów wjeżdżających na teren gospodarstwa;
- 13) regularne aktualizowanie planu zabezpieczenia gospodarstwa przed gryzoniami;
- 14) prowadzenie rejestru wykonywanego odkażania, dezynsekcji i deratyzacji;
- 15) zatrudnienie do wykonywania czynności związanych z utrzymywaniem indyków osób posiadających aktualne badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*.

Producenci żywca indyczego mają także dostęp do publikacji dotyczących zasad dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz dobrej praktyki higienicznej (GHP).

2.4. Nadzór weterynaryjny nad gospodarstwami

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt ustanawia nadzór organów administracji publicznej nad prowadzeniem działalności związanej z drobiem, określa warunki zapewnienia

jące odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego dla prowadzenia takiej działalności oraz określa katalog środków nadzoru. Katalog ten obejmuje kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej do wydawania decyzji administracyjnych oraz prowadzenia działań faktycznych o charakterze materialno-technicznym.

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt do kompetencji organów Inspekcji Weterynaryjnej przekazany został nadzór nad działalnością prowadzoną m.in. w zakresie:

- 1) utrzymywania drobiu w celu umieszczenia na rynku drobiu lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt;
- 2) zarobkowego transportu drobiu lub transportu wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej;
- 3) organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów drobiu;
- 4) skupu drobiu i obrotu drobiem lub pośrednictwa w tym obrocie;
- 5) zbierania, transportowania, przechowywania, operowania, przetwarzania oraz wykorzystywania lub usuwania produktów ubocznych pochodzących od drobiu.

Podjęcie działalności nadzorowanej w zakresie zarobkowego transportu drobiu i skupu oraz obrotu nim lub prowadzenia stacji kwarantanny jest dozwolone po uzyskaniu decyzji powiatowego lekarza weterynarii stwierdzającej spełnianie wymagań weterynaryjnych. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu wniosku zainteresowanego podmiotu wszczyna w tym zakresie postępowanie administracyjne.

Powiatowy lekarz weterynarii, wydając decyzję stwierdzającą spełnianie wymagań weterynaryjnych, nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotowi prowadzącemu działalność nadzorowaną lub poszczególnym obiektom budowlanym lub miejscom, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana, lub osobom wykonującym określone czynności w ramach tej działalności.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną są obowiązane także do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej oraz o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia zdarzenia.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie spełniania wymagań weterynaryjnych są obowiązane zapewnić wymagania lokalizacyjne, zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, techniczne lub technologiczne zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością związaną z utrzymywaniem drobiu pracownikom Inspekcji Weterynaryjnej, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania określonych zadań w imieniu Inspekcji Weterynaryjnej, zgodnie z art. 19a i art. 19b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych. Podmiot przeprowadzający kontrolę, oprócz prawa wstępu na teren, na którym podmioty prowadzą działalność nadzorowaną, zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, ma prawo do nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym żądania okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych. Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty prowadzące działalność nadzorowaną, organom Inspekcji Weterynaryjnej przysługują kompetencje dające możliwość doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu wymaganego przez przepisy prawa. Inspekcja Weterynaryjna łączy w tym zakresie realizację funkcji kontrolnych z zadaniami i kompetencjami właściwymi dla innych organów administracji publicznej, w szczególności z uprawnieniami do wydawania decyzji administracyjnych, w tym nakazów oraz zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej zostały naruszone wymagania weterynaryjne, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, ma kompetencje do wydania jednej z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującej usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującej wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;

- 3) zakazującej umieszczania na rynku zwierząt lub handlu zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującej produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami, wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

O zakresie przedmiotowym decyzji rozstrzyga powiatowy lekarz weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia, organ Inspekcji Weterynaryjnej ma na względzie wynikające z naruszenia prawa weterynaryjnego zagrożenie zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

2.5. Wpis gospodarstw do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność podlegającą nadzorowi, o której mowa w ust. 2.4;
- 2) przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

Wzór rejestru został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2012 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

2.6. Prowadzenie dokumentacji w gospodarstwach

Zgodnie z art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne, jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to posiadacze tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za te zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz leczenia zwierząt prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej z wykonywanych zabiegów leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii leczących zwierzęta, został określony przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji.

Dokumentację tę lekarz weterynarii oraz posiadacz zwierzęcia przechowują przez 5 lat od daty dokonania w niej ostatniego wpisu, zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne.

Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji.

2.7. Dokumenty, w które zaopatruje się indyki w handlu oraz w obrocie z państwami trzecimi

W handlu, jak również przy przywozie z państw trzecich dokumenty są wystawiane zgodnie z:

- 1) ustawą z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej;
- 2) ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczącym przyjęcia zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzspółnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 94 z 31.03.2004, str. 44; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 43, str. 354);
- 4) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych;
- 5) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 798/2008 z dnia 8 sierpnia 2008 r. ustanawiającym wykaz państw trzecich, terytoriów, stref lub grup, z których dopuszczalny jest przywóz do i tranzyt przez terytorium Wspólnoty drobiu i produktów drobiowych oraz wymogów dotyczących świadectw weterynaryjnych (Dz. Urz. UE L 226 z 23.08.2008, str. 1, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. UE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463) podmioty działające na rynku powinny zapewnić możliwość monitorowania żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz. W tym celu podmioty te powinny utworzyć systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14) przesyłkom produktów pochodzenia zwierzęcego towarzyszą świadectwa lub inne dokumenty określone w przepisach prawa unijnego.

Wywóz zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego do państwa trzeciego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami tego państwa.

Dodatkowo dla każdej przesyłki zwierząt przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej, w tym podlegającej wywozowi do państwa trzeciego, wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym.

2.8. Inne środki podejmowane w celu identyfikacji indyków

W celu zapewnienia identyfikacji indyków w trakcie transportu dla każdej przesyłki przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym zawierające szczegółowe dane dotyczące przesyłki, w szczególności miejsce pochodzenia i przeznaczenia, oraz poświadczenie zdrowia zwierząt.

W przypadku przesyłek przeznaczonych do państw trzecich dane dotyczące przesyłki są również wprowadzane do systemu TRACES. W systemie jest odnotowywana również kontrola dobrostanu na granicy.

Przy przywozie z państw trzecich dla każdej przesyłki jest wystawiany dokument Wspólnotowe Świadectwo Weterynaryjne dla Wwozu i Przewozu (CVED) zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 282/2004 z dnia 18 lutego 2004 r. wprowadzającym dokument zgłoszenia i kontroli weterynaryjnych dotyczących zwierząt wwożonych do Wspólnoty pochodzących z krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 49 z 19.02.2004, str. 11, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 42, str. 462), którego oryginał towarzyszy przesyłce do miejsca przeznaczenia. Dodatkowo wersja elektroniczna dokumentu CVED jest wprowadzana do systemu TRACES.

3. Środki przewidziane programem

3.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: 2013 r.

- Kontrola
- Badania laboratoryjne
- Monitorowanie lub nadzór nad stadami indyków rzeźnych
- Obróbka produktów pochodzących od zakażonego drobiu i z takiego drobiu
- Usuwanie produktów pochodzących od zakażonego drobiu i z takiego drobiu
- Inne środki: zniszczenie lub obróbka paszy

3.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizacji programu

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, a następnie nadzoruje jego realizację oraz informuje Komisję Europejską o postępach w realizacji programu. Na poziomie województwa nadzór nad realizacją programu sprawuje wojewódzki lekarz weterynarii. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

3.3. Środki wdrożone w ramach programu

3.3.1. Środki i prawodawstwo stanowiące podstawę rejestracji gospodarstw

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Sposób prowadzenia rejestru przez powiatowego lekarza weterynarii określa załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2012 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane do spełnienia wymagań weterynaryjnych z zakresu lokalizacji prowadzonej działalności, jak również przyjętych rozwiązań technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarnych. Wymagania te w sposób szczegółowy są określone w rozporządzeniach wydanych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

3.3.2. Środki i prawodawstwo w zakresie powiadomienia o chorobie

Środki stosowane w zakresie powiadamiania o chorobie wynikają z art. 42 ust. 1–9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadzą system zbierania, przechowywania, analizowania, przetwarzania i przekazywania danych o chorobach zakaźnych zwierząt, w tym o chorobach objętych programem.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje sąsiednim powiatowym lekarzom weterynarii oraz wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii informację o powzięciu podejrzenia lub potwierdzeniu wystąpienia serotypu *Salmonella* objętego programem po powzięciu podejrzenia lub stwierdzeniu jego wystąpienia w stadzie indyków rzeźnych. Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje tę informację Głównemu Lekarzowi Weterynarii. Ponadto powiatowy lekarz weterynarii powiadamia właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o wystąpieniu serotypu *Salmonella* objętego programem.

3.3.3. Sposób przeprowadzania kontroli i środki podejmowane w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego, w zakresie wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie indyków rzeźnych, stosuje się przepisy art. 42 ust. 1–5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, podejmuje czynności weterynaryjne w celu wykrycia lub wykluczenia choroby, w tym wydaje decyzję administracyjną, w której nakazuje odosobnienie indyków znajdujących się w gospodarstwie w poszczególnych budynkach inwentarskich lub w innych obiektach oraz zakazuje przemieszczania indyków z gospodarstwa i do gospodarstwa, chyba że indyki, na wniosek producenta żywca indyczego, zostaną przemieszczone do rzeźni.

3.3.4. Prawodawstwo w zakresie kontroli (badania i szczepienia):

- 1) rozporządzenie nr 2160/2003;
- 2) art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu;
- 4) rozporządzenie nr 1190/2012.

3.3.5. Prawodawstwo i informacje w zakresie bezpieczeństwa biologicznego w gospodarstwach:

- 1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej;
- 2) dodatkowe informacje, dotyczące kwestii bezpieczeństwa biologicznego są udostępnione na stronie Głównego Inspektora Weterynarii w zakładce „Zdrowie i ochrona zwierząt”.

4. Sytuacja epizootyczna

4.1. Dane o rozwoju choroby

Rok: 2005–2008

Stan na dzień: ostatni dzień grudnia każdego roku (wyniki badań wykonywanych z inicjatywy producenta żywca indyjskiego i przez powiatowego lekarza weterynarii)

Gatunek: **Indyki** Choroba/zakażenie^{a)}: *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region i rok	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba indyków rzeźnych	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba indyków rzeźnych objętych programem	Liczba zbadanych stad ^{d)}		Liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem ^{a)} badań		Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}		Łączna liczba indyków rzeźnych poddanych ubojowi lub zabitych ^{a)}	Ilość zniszczonych jaj (liczba sztuk lub masa w tonach) ^{a)}		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba sztuk lub masa w tonach) ^{a)}	
						1*	2*	(a1)	(a2)	(a3)	(a4)		(a4)	(a3)	(a4)	(a3)
Rzeczpospolita Polska																
2005	Indyki rzeźne	1 676	15 658 581	-	-	927	784	22	27	122	7	2	14 000	72 986	-	-
2006	Indyki rzeźne	1 893	17 985 392	-	-	1 069	844	13	78	63	12	2	7 000	179 600	-	-
2007	Indyki rzeźne	2 053	20 289 034	-	-	1 146	992	24	73	172	5	2	69 200	93 940	-	-
2008	Indyki rzeźne	2 043	20 945 198	-	-	1 224	846	7	53	158	10	3	14 950	83 000	-	-

^{a)} Dla *Salmonelli* odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli: (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

^{b)} Stada indyków rzeźnych.

^{c)} Łączna liczba stad istniejących w regionie, włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

^{d)} Liczba stad objętych programem. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz.

^{e)} Jeżeli stado zbadano więcej niż raz, próba pozytywna jest brana pod uwagę tylko raz.

1* Badania laboratoryjne próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca indyjskiego.

2* Badania laboratoryjne próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii.

Rok: **2010 i 2011** Stan na dzień: ostatni dzień grudnia każdego roku (wyniki badań wykonywanych z inicjatywy producenta żywca indyjskiego i przez powiatowego lekarza weterynarii)

Gatunek: **Indyki** Choroba/zakażenie^{a)}: *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region i rok	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba indyków rzeźnych	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba indyków rzeźnych objętych programem	Liczba zbadanych stad ^{d)}	Liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem ^{a)}		Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba indyków rzeźnych lub zabitych ^{a)}	Ilość zniszczonych jaj (liczba lub kg) ^{a)}		Ilość jaj skierowanych do przetworstwa (liczba lub kg) ^{a)}	
							(a1)	(a2)			(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Rzeczpospolita Polska – 2010	Indyki rzeźne	4 163	29 317 941	3 499	24 250 498	3 434	24	154	7	0	37 760	0	-	-
Rzeczpospolita Polska – 2011	Indyki rzeźne	5 272	33 167 010	4 682	28 718 031	4 648	21	126	10	0	31 534	0	0	0

^{a)} Dla *Salmonelli* odzwierzczej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli: (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

^{b)} Stada indyków rzeźnych.

^{c)} Łączna liczba stad istniejących w regionie, włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

^{d)} Liczba stad objętych programem. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz.

^{e)} Jeżeli stado zbadano więcej niż raz, próba pozytywna jest brana pod uwagę tylko raz.

4.2. Dane dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

Rok: **2010 i 2011**

Gatunek zwierząt: **Indyki**

Kategoria^{a)}: stada indyków rzeźnych

Opis zastosowanych badań serologicznych: zgodnie z ust. 3 załącznika do rozporządzenia nr 584/2008

Opis zastosowanych badań mikrobiologicznych i wirusologicznych: zgodnie z ust. 3 załącznika do rozporządzenia nr 584/2008

Opis innych zastosowanych badań: nie dotyczy

Region ^{b)} i rok	Badania serologiczne		Badania mikrobiologiczne i wirusologiczne		Inne badania	
	liczba przeprowadzonych analiz	liczba badań z wynikiem dodatnim	liczba przeprowadzonych analiz	liczba badań z wynikiem dodatnim	liczba przeprowadzonych analiz	liczba badań z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska – 2010	60	24	Badanie bakteriologiczne: 320 Badanie efektu hamującego: 320 Badanie skuteczności odkażania: 50	Badanie bakteriologiczne: 24 Badanie efektu hamującego: 1 Badanie skuteczności odkażania: 0	Inne (np. badanie paszy i wody): 5	brak danych
Rzeczpospolita Polska – 2011	56	21	Badanie bakteriologiczne: 361 Badanie efektu hamującego: 361 Badanie skuteczności odkażania: 24	Badanie bakteriologiczne: 21 Badanie efektu hamującego: 0 Badanie skuteczności odkażania: brak danych	Inne (np. badanie paszy i wody): 11	brak danych

^{a)} Kategoria/dodatkové określenia, np. indyki hodowlane, indyki rzeźne, stosownie do potrzeb.

^{b)} Region określony w zatwierdzonym w państwie członkowskim programie zwalczania chorób.

4.3. Dane dotyczące zakażenia

Rok: 2010 i 2011

Gatunek zwierząt: **Indyki**

Region ^{a)} i rok	Liczba zakażonych stad ^{b)}	Liczba zakażonych indyków rzeźnych
Rzeczpospolita Polska – 2010	24	37 760*
Rzeczpospolita Polska – 2011	21	31 534*

^{a)} Region określony w zatwierdzonym w państwie członkowskim programie zwalczania chorób.

^{b)} Stada lub gospodarstwa, stosownie do sytuacji.

*Liczba indyków rzeźnych ubitych/zabitych w ramach programu.

5. Cele

5.1. Założenia związane z badaniami

5.1.1. Założenia w zakresie badań laboratoryjnych

Gatunek zwierząt: **Indyki**

Region ^{a)}	Rodzaj badania ^{b)}	Populacja docelowa ^{c)}	Rodzaj próbek ^{d)}	Cel ^{e)}	Liczba planowanych badań
Rzeczpospolita Polska	badanie bakteriologiczne	indyki rzeźne	okładziny na buty/kurz	wykrycie stada zakażonego	361
				stwierdzenie skuteczności przeprowadzonego odkażania	80
	badanie serologiczne			stwierdzenie efektu hamującego	361
				określenie serotypu	56

^{a)} Region określony w zatwierdzonym w państwie członkowskim programie zwalczania chorób.

^{b)} Opis badania.

^{c)} Wyszczególnienie gatunków i kategorii zwierząt objętych programem, w razie potrzeby.

^{d)} Opis próbki (np. odchody).

^{e)} Opis celu (np. nadzór, monitorowanie, kontrola szczepień).

5.1.2. Założenia w zakresie badania stad

Rok: 2013

Gatunek: Indyki Choroba/zakażenie^{a)}: *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stad ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba indyków rzeźnych	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba indyków rzeźnych objętych programem	Przewidywana liczba stad do zbadania ^{d)}	Przewidywana liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem ^{a)}		Przewidywana liczba stad do likwidacji ^{e)}	Łączna przewidywana liczba indyków rzeźnych do ubicia lub zabicia ^{a)}		Przewidywana ilość jaj do zniszczenia (liczba lub kg) ^{a)}		Przewidywana ilość jaj skierowana do przetwórstwa (liczba lub kg) ^{a)}	
							(a1)	(a2)		(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Rzeczpospolita Polska															
Ogółem	Indyki rzeźne	5 272	33 167 010	4 682	28 718 031	4 651	20	0	20	-	76 040	-	-	-	-

^{a)} Dla *Salmonelli* odzwierzczej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli: (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

^{b)} Stada indyków rzeźnych.

^{c)} Łączna liczba stad istniejących w regionie, włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

^{d)} Liczba stad objętych programem. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz.

^{e)} Jeżeli stado zbadano więcej niż raz, próba pozytywna jest brana pod uwagę tylko raz.

6. Szacunkowa analiza kosztów programu na 2013 r. ¹⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt (w złotych)	Szacunkowy jednostkowy koszt (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem ²⁾ (w euro)	Finansowanie wspólnotowe
1. Badania							
1.1. Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii	361 badań	34,81 zł/badanie	8,60	12 566,41	3 102,81	tak
	Badanie efektu hamującego wzrost bakterii	361 badań	1,43 zł/badanie	0,35	516,23	127,46	tak
	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	80 badań	33,24 zł/badanie	8,20	2 659,20	656,59	tak
	Inne badania (np. badania paszy i wody)	11 badań	34,13 zł/badanie	-	375,43	-	nie
	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	56 badań	147,83 zł/badanie	36,50	8 278,48	2 044,06	tak
1.2. Koszt pobierania próbek ³⁾	Ryczałt za pobrane próbki	622 próbki	1,95 zł/próbkę	0,48 euro/próbkę	1 212,90	299,48	tak

2. Szczepienie lub leczenie	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-	-	-
3. Ubój								
3.1. Odszkodowania	Odszkodowanie za pasze	3 tony z 1 stada	1 317 zł/tona	-	-	3 951,00	-	nie
	Odszkodowania za sprzęt, który nie może być poddany odkażaniu	0 ton	-	-	-	0	-	nie
3.2. Koszty zniszczenia	Zniszczenie paszy	3 tony z 1 stada	1 256,13 zł/tona	-	-	3 768,39	-	nie
	Utylizacja odpadów laboratoryjnych	1 648 kg	2,87 zł/kg	-	-	4 729,76	-	nie
3.3. Strata w przypadku uboju	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-	-	-
3.4. Koszt obróbki produktów	Obróbka chemiczna paszy	0 ton	-	-	-	0	-	nie
4. Czyszczenie i odkażanie⁴⁾	nie dotyczy	-	-	-	-	-	-	-
5. Wynagrodzenia (rzeczoznawcy)	Koszt wyceny paszy	2 rzeczoznawców x 1 godz. x 1 stado	29,98 zł/godz.	-	-	59,96	-	nie

	Koszty dojazdu rzeczoznawcy	2 rzeczoznawców x 40 km x 1 stado	0,80 zł/km	-	64,00	-	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	-	-	-	-	-	-	-
7. Inne koszty	-	-	-	-	-	-	-
OGÓLEM							
OGÓLEM (koszty kwalifikowalne)							
					38 181,76	-	
					25 233,22	6 230,4	+/- 0,01

Objaśnienia:

- 1) Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono wg kursu euro 4,05 zł, zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 12 września 2012 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.
- 2) Koszt jednostkowy w euro jest podany w zaokrągleniu do 2 miejsc po przecinku.
- 3) Zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji 2011/807/UE z dnia 30 listopada 2011 r. zatwierdzającą roczne i wieloletnie programy oraz wkład finansowy Unii w zakresie zwalczania, kontroli i monitorowania niektórych chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych, przedstawione przez państwa członkowskie na 2012 rok i na lata następne. Koszt jednostkowy badania laboratoryjnego zawiera koszty materiałowe, koszty personelu wykonującego badania laboratoryjne i 7% kosztów ogólnych. Ryczałt za pobraną próbkę wynosi 0,5 euro.
- 4) Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez producenta żywca indyjskiego. Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostały dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r. (Dz. U. poz. 169).